

Toepassen van kennis over een gezonde leefomgeving SA 2023

(Uitgewerkte) Subsidieaanvraag

1. Algemene gegevens

1.1 Algemene gegevens	
Record ID:	15712701
Dossiernummer: (Toegevoegd na indienen)	
Programma:	Gezonde Leefomgeving Integrale Aanpak
Subsidieronde:	Toepassen van kennis over een gezonde leefomgeving
Hoofdaanvrager:	Joëlla van de Griend

1.2 Algemene projectdetails

Projecttitel:
Geef een beschrijvende titel die het type onderzoek, project en/of onderwerp identificeert. De titel bevat indien van toepassing: onderzoeksdesign/projectopzet, objecten/eenheden van het onderzoek/project, interventie(s), diversiteit/gender.

Projecttype:
Op welke fase van de kennisketen richt uw project zich?
Meer informatie en voorbeelden over de ZonMw kennisketen leest u in het document [ZonMw-kennisketen](#).

Fundamenteel onderzoek: onderzoek dat zich richt op kennisvermeerdering over basismechanismen en grondbeginselen van gezondheids- en zorgproblemen. Het betreft in het algemeen langere termijn onderzoek met een brede toepasbaarheid.
Strategisch onderzoek: onderzoek dat is georiënteerd op praktische toepassing. Het kan worden verricht vanuit een meer algemeen geformuleerd praktisch probleem, dat aan de klinische dan wel maatschappelijke praktijk is ontleend. In het algemeen betreft het middellange termijn onderzoek.
Een belangrijke vorm van strategisch onderzoek is translationeel onderzoek: onderzoek op het grensvlak van fundamenteel en klinisch onderzoek. Vraagstellingen kunnen zowel uit de klinische praktijk als uit het laboratorium komen.
Toegepast onderzoek: onderzoek waarvan de vraagstelling voortvloeit uit een specifiek/concreet probleem of vraagstuk, met als doel toepassing van de opgeleverde kennis(producten) in de betreffende praktijk. Bij toegepast onderzoek gaat het in het algemeen om kortere termijn onderzoek.
Ontwikkelprojecten: ontwikkelprojecten zijn georiënteerd op het bieden van praktische handelingsperspectieven. Ze richten zich primair op verbeteringen in de (betreffende) praktijk, en het verspreiden en invoeren van vernieuwingen of veranderingen van bewezen waarde in de praktijk.
Implementatieprojecten: implementatieprojecten zijn gericht op het faciliteren van gebruik van kennis(producten) met het oog op het legitiem en effectief oplossen van maatschappelijke problemen en vraagstukken.
Implementatieonderzoeksprojecten zijn gericht op het aantonen van de effectiviteit van implementatieprojecten of dragen op een andere wijze bij aan de kennis over effectieve implementatie.
Anders: alle overige projecten die niet in bovenstaande categorieën vallen.

Projecttitel:	Buurtuin Buizerdstraat: Samen leren in de ontwikkeling van een buurtuin met bewoners en gemeente
Geplande startdatum:	13 May 2024
Geplande looptijd project (in maanden):	12
Projecttype:	Implementation
Is dit een vervolg op een eerder ZonMw project?	No
Is deze of een vergelijkbare aanvraag eerder ingediend bij ZonMw?	No
Is deze of een vergelijkbare aanvraag ook bij een andere organisatie dan ZonMw ingediend?	No

1.3 Verplichte projectgroepleden

De volgende 3 projectgroepleden zijn verplicht:

- De hoofdaanvrager is de persoon die (eind)verantwoordelijk is voor de subsidieaanvraag. Tijdens de subsidieverleningsprocedure is de hoofdaanvrager de contactpersoon waarmee ZonMw over de aanvraag communiceert.
- De projectleider/penvoerder is de persoon die inhoudelijk verantwoordelijk is en de dagelijkse leiding heeft over het project. Bij honorering van de aanvraag is de projectleider/penvoerder de contactpersoon waarmee ZonMw over de inhoudelijke voortgang van het project correspondeert.
- De bestuurlijk verantwoordelijke is de persoon die op grond van de statuten bevoegd of gemachtigd is de organisatie te vertegenwoordigen.

Let op:

- Voor ZonMw is de indiener van de aanvraag per definitie de hoofdaanvrager. U kunt niet een aanvraag indienen namens uw collega, waarin uw collega de hoofdaanvrager is. Indien iemand anders dan uzelf de hoofdaanvrager is op deze aanvraag, moet deze persoon zelf een account aanmaken op mijn.zonmw en vanuit dat account de aanvraag indienen.
- Een account maakt u aan met een persoonsgebonden (werk)e-mailadres. Algemene e-mailadressen waartoe andere personen dan uzelf toegang hebben, zoals een info account, zijn niet toegestaan.
- De hoofdaanvrager en de bestuurlijk verantwoordelijke moeten in hetzelfde centrum werkzaam zijn. Indien dit niet het geval is, dient een samenwerkingsovereenkomst over de uitvoering van de desbetreffende subsidieaanvraag te worden afgesloten (Algemene subsidiebepalingen, artikel 8.7).
- Bij de projectgroepleden dient geen privéadres ingevuld te worden maar altijd het adres van de organisatie waar deze persoon werkzaam is.

Hoofdaanvrager

Vul in of wijzig uw persoonsgegevens. Voeg een '.' (punt) toe na uw initialen.

Titel (academisch):		Voorletter(s):	J.
Voornaam:	Joëlla	Tussenvoegsel:	van de
Achternaam:	Griend	Achtervoegsel:	MSc
Telefoonnummer:	088 432 7628	Mobiel telefoonnummer:	06 38 99 04 61
Email:	j.van.de.griend@drutenwijchen.nl	Geslacht:	Female

Naam, afdeling en adres van de organisatie:

Organisatie:	Gemeente Wijchen	Afdeling:	Sociale Leefomgeving
Straat en huisnummer:	Kasteellaan 27	Postcode:	6602 DB
Stad:	Wijchen		

Projectleider/penvoerder

Zijn de hoofdaanvrager en de projectleider dezelfde persoon?	No		
Titel (academisch):		Voorletter(s):	A.I.L.
Voornaam:	Anne	Tussenvoegsel:	van
Achternaam:	Antwerpen-Mertens	Achtervoegsel:	
Telefoonnummer:	0641388557	Mobiel telefoonnummer:	
Email:	Mertensail@gmail.com	Geslacht:	Female
Organisatie:	AvA	Afdeling:	

Bestuurlijk verantwoordelijke

Titel (academisch):		Voorletter(s):	B.
Voornaam:	Bea	Tussenvoegsel:	
Achternaam:	Schouten	Achtervoegsel:	
Email	b.schouten@wijchen.nl	Geslacht:	Female

Naam afdeling en correspondentieadres van bestuurlijk verantwoordelijke.

Organisatie:	Gemeente Wijchen	Afdeling:	
Straat en huisnummer:	Kasteellaan 27	Postcode:	6602 DB
Stad:	Wijchen		

1.4 Extra projectgroepleden	
Vereist uw onderzoek extra projectgroepleden?	Yes

2. Extra projectgroepleden

2.1

Overige projectgroepleden

Let op!

Vergeet niet om op +Opslaan te klikken nadat u een projectgroeplid hebt ingevoerd. Het projectgroeplid wordt niet opgeslagen als u de +Opslaan knop niet gebruikt.

Vermeld hier de overige personen die een substantiële rol in het voorgestelde project gaan vervullen.

Op het tabblad financiële gegevens kunt u organisaties benoemen die als samenwerkingspartners een actieve bijdrage aan het project leveren. Personen die werkzaam zijn bij de samenwerkende partijen kunt u hier invullen als projectgroepleden.

Titel (academisch):	Initialen:	Voornaam:	Tussenvoegsel:	Achternaam:	Achtersvoegsel:	Geslacht:	Email:	Rol binnen het project:	Organisatie:	Afdeling:
	J.	Judith		Ruhe		Female	j.ruhe@drutenwijchen.nl	Adviseur Integraal Beheer Openbare Ruimte. Mee leren.	Gemeente Wijchen en Gemeente Druten.	Fysieke Leefomgeving
	P.	Patricia	van	Wolferen		Female	p.van.wolferen@drutenwijchen.nl	Mee leren, contact leggen met buurttuin initiatieven.	Gemeente Wijchen en gemeente Druten	Strategisch beheer openbare ruimte
	M.	Marijn		Haan		Female	MHaan@ggdgelderlandzuid.nl	Adviseur schoolmoe stuininrichting en gezonde voeding activiteiten	GGD Gelderland-Zuid	Team Gezondheidsmakelaars School en Jeugd
	P.	Patrick		Klaassen		Male	pklaassen@ggdgelderlandzuid.nl	Adviseur gezonde leefomgeving, kennisdeling in netwerken	GGD Gelderland-Zuid	Gezondheid en Milieu
	N.	Nicolette		Broekhuisen		Female	nbroekhuisen@ggdgelderlandzuid.nl	Gezondheidsmakelaar Wijchen expert betrekken inwoners met weinig geld	GGD Gelderland-Zuid	Team Gezondheidsbevordering Volwassenen
	H.	Heleen		Kruip			heleen.kruip@radboudumc.nl	onderzoeker, huisarts in Wijchen, buurtbewoner, tuinwerkgroeplid	Academische werkplaats publieke gezondheid AMPHI	Integraal Gezondheidsbeleid (IGB) afdeling Eerstelijns geneeskunde Radboudumc
	K.	Kristine		Mourits			kristine.mourits@radboudumc.nl	expert Gezonde Leefomgeving / gemeentelijke processen	Academische werkplaats publieke gezondheid AMPHI	AMPHI Integraal Gezondheidsbeleid (IGB), afdeling Eerstelijns geneeskunde Radboudumc

	G.	Gerda		Wink			gerda.wink@radboudumc.nl	proces- en onderzoeks begeleider, onderzoeker	Academische werkplaats publieke gezondheid AMPHI Integraal Gezondheidsbeleid (IGB)	Eerstelijns geneeskunde Radboudumc
	A.I.L.	Anne	van	Antwerpen-Mertens			Mertensail@gmail.com	projectleider, budgetbeheer, buurtbewoner, tuinwerkgroep lid	AvA	
	E.	Ernie		Drissen			ernie.drissen@gmail.com	voorzitter stichting Wijchen Gezond en de Voedselbank	Stichting Wijchen Gezond	
	F.	Frank		Willems			Sfeervanwillems@gmail.com	adviseur tuininrichting en -onderhoud, oprichter pluiktuin	Sfeer van Willems	
	A.	Anneleen		Ypma-Diederik			anneleen.ypma.diederik@geldersesportfederatie.nl	: expert beweegvriendelijke buitenruimte, kennisdeling gemeenten Gld.	Gelderse Sport Federatie	
	M.	Mayke		Loeffen-Klunder			m.klunder@yuverta.nl	bodemonderzoek en inrichten buurttuin met studenten	Yuverta MBO groenopleiding Nijmegen	
	M.	Miranda		Drubbel			miranda.drubbel@kanalenkleur.nl	medewerking/afstemming buurttuin ontwikkeling naast school	Jenaplanschool De Buizerd	

2.2 Controle

Wij vragen u na te gaan of alle mede-aanvragers goed zijn opgeslagen. Dit is het geval als er voor **elke** mede-aanvrager een rode knop 'Verwijderen' staat. Zijn alle mede-aanvragers goed opgeslagen?

Yes

3. Samenvatting

3.1

Nederlandstalige publiekssamenvatting

Schrijf de samenvatting in eenvoudige taal. Deze is bedoeld voor een breed geïnteresseerd publiek met verschillende achtergronden. (max. 1000 tekens)

Beantwoord tenminste de volgende vragen:

•

Waarom wilt u dit project doen?

•

Hoe gaat u dit project uitvoeren?

•

Met wie gaat u dit project uitvoeren?

•

Welke resultaten hoopt u dat dit project oplevert?

Nederlandstalige publiekssamenvatting:

In Wijchen Noord wonen relatief veel mensen met weinig geld en opleiding en wordt stress en eenzaamheid ervaren. De leefomgeving kan meer uitnodigen tot bewegen, ontmoeten en ontspannen en zo de gezondheid van bewoners verbeteren en bijdragen aan het verkleinen van gezondheidsverschillen. Buurtbewoners, basisschool De Buizerd, gemeente Wijchen, St. Wijchen Gezond, GGD Gelderland-Zuid, Gelderse Sport Federatie, Academische werkplaats AMPHI en diverse samenwerkingspartners brengen kennis en kunde samen om een buurttuin te realiseren die uitnodigt tot gezond leven. Bij gemeenten Wijchen en Druten leeft de vraag hoe zij buurttuin bewonersinitiatieven kunnen ondersteunen. De beoogde resultaten van dit project zijn a) een organisatorisch geborgde, fysiek ingerichte buurttuin met activiteitenprogramma voor en door bewoners, op basis van b) inzicht in de wensen en mogelijkheden van bewoners en c) een roadmap voor gemeenten over het ondersteunen van buurttuin bewonersinitiatieven.

3.2

Engelstalige publiekssamenvatting

Schrijf de samenvatting in eenvoudige taal. Deze is bedoeld voor een breed geïnteresseerd publiek met verschillende achtergronden. (max. 1000 tekens)

Beantwoord tenminste de volgende vragen:

•

Waarom wilt u dit project doen?

•

Hoe gaat u dit project uitvoeren?

•

Met wie gaat u dit project uitvoeren?

•

Welke resultaten hoopt u dat dit project oplevert?

Engelstalige publiekssamenvatting:

Relatively many people in Northern Wijchen have little money and education and experience stress and loneliness. The living environment can be more inviting to be physically active, meet and relax, thus improving the health of residents and contributing to reducing health inequities. Local residents, primary school De Buizerd, Wijchen municipality, Foundation Healthy Wijchen, Municipal Health Service, provincial Sports Federation, Academic Collaborative Centre and various partners bring together knowledge and skills to create a community garden to enable healthy living. Municipalities Wijchen and Druten want to learn how they can support community garden resident initiatives. The intended results of this project are a) an organizationally secured, physically designed community garden with an activity program for and by residents, based on b) insight into the wishes and possibilities of residents and c) a roadmap for municipalities on supporting community garden residents' initiatives.

3.3

Trefwoorden

Geef maximaal 5 trefwoorden die van toepassing zijn op het project.

Trefwoord 1:	buurttuin ontwikkeling
Trefwoord 2:	gemeentelijke ondersteuning
Trefwoord 3:	inwoner participatie
Trefwoord 4:	verkleinen van gezondheidsverschillen
Trefwoord 5:	samen leren

4. Project informatie

4.1

GGD-regio's

Raadpleeg voor meer informatie over de GGD-regio's de [Regioatlas](#) .

Hieronder ziet u een keuzelijst die wij gebruiken voor het indelen van uw aanvraag. Er zijn meerdere antwoorden mogelijk. U wordt verzocht alleen de best passende en niet overlappende keuzes te selecteren.

In welke GGD-regio's wordt dit project uitgevoerd?	GGD Gelderland-Zuid
--	---------------------

4.2

Relevantie

Beschrijf en onderbouw:

- De aansluiting bij de gestelde doelen en thema's uit de subsidieoproep.
- Welke kennis u gaat toepassen.
- Op welk thema of welke thema's uw project zich richt.
- Welk resultaat u beoogt.
- De bijdrage aan het programmadoel.
- De maatschappelijke relevantie. Let hierbij op aansluiting van recente ontwikkelingen zoals de SPUK en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).
- Meerwaarde van het project.

Relevantie:

In een gezonde leefomgeving wonen, werken en recreëren bewoners in een veilige en gezonde omgeving die uitnodigt tot gezonde keuzes[16]. Een gezonde leefomgeving is ook een belangrijk onderdeel van een brede aanpak vanuit meerdere domeinen voor het verkleinen van gezondheidsverschillen op de lange termijn[17]. Hierbij is het belangrijk om samen te werken met de bewoners om wie het gaat, inclusief bewoners in een kwetsbare situatie, bijvoorbeeld door een laag inkomen en een lage opleiding[19]. In het hier gepresenteerde project, leren het fysieke en gezondheidsdomein van de Gemeenten Wijchen samen met bewoners, GGD Gelderland-Zuid, de Academische Werkplaats AMPHI, de Gelderse Sportfederatie en lokale partners van het toepassen van beschikbare praktijkgerichte kennis over een gezonde leefomgeving, in de gezamenlijke ontwikkeling van een buurttuin in Wijchen Noord. Dit is een wijk met relatief veel inwoners met een laag inkomen en lage opleiding in vergelijking met andere delen van Wijchen[18]. Met deze buurttuin beogen we de leefomgeving van deze bewoners te verbeteren en zo hun gezondheid te bevorderen, faciliteren en beschermen[22]. Een buurttuin is bijzonder en van meerwaarde omdat het verschillende thema's in de subsidieoproep aan kan haken: 1+3a) De buurttuin kan de omgeving groener en aantrekkelijker, bijvoorbeeld door bomen te planten die bescherming tegen de zon bieden. De beoogde locatie van Buurttuin Buizerdstraat is nu een kaal grasveld. 2) De buurttuin is een plek om naartoe te bewegen, in te rusten of deel te nemen aan activiteiten en anderen te ontmoeten. 5) Een overkapping en buurttafel kunnen dit ook stimuleren. 4) Om de buurttuin ook toegankelijk te maken, voor bijvoorbeeld oudere bewoners, passen we kennis toe uit documenten en uit gesprekken met hen. Maar ook de klassen van Basisschool de Buizerd krijgen ieder een moestuinbak en buiten les. Zo leren kinderen over groenten verbouwen maar zeker ook over proeven en bereiden, wat in de keuken van het naastgelegen verzorgingshuis kan en ontmoetingen van jonge en oude buurtbewoners kan faciliteren.

De beoogde resultaten van dit project zijn:

a) een organisatorisch geborgde, fysiek ingerichte buurttuin met activiteitenprogramma voor en door bewoners, op basis van

b) inzicht in de wensen en mogelijkheden van bewoners in kwetsbare situaties

c) een roadmap voor gemeenten over het ondersteunen van buurttuin bewonersinitiatieven

Inzicht in de wensen en mogelijkheden van bewoners en hen betrekken in de ontwikkeling is ook van belang gezien de nieuwe Omgevingswet, waarin het betrekken van bewoners bij hun leefomgeving belangrijk is, en zelfs verplicht bij grotere projecten[8]. De WRR waarschuwt echter dat dit niet alleen goed nieuws moet zijn voor wie beschikt over de tijd en competenties om effectief te participeren in dit soort trajecten[15]. In dit project besteden we hier aandacht aan door proactief de representatie van meer kwetsbare groepen in de wijk op te zoeken; ouders met een laag inkomen, kinderen en ouderen.

Een roadmap die vanuit het perspectief van gemeenten ingaat op stappen in het ondersteunen van de ontwikkeling van buurttuin bewonersinitiatieven is nieuw. De 'Handleiding voor het opzetten van een buurtmoestuin' [14] bevat wel een stappenplan en beschrijft kort de rol van de gemeente, maar doet dit vanuit het perspectief van de buurttuin initiatiefnemer. De projectgroepleden delen de roadmap in hun gemeentelijke, provinciale, regionale en landelijke netwerken.

Het buurttuin initiatief sluit aan bij het GALA Plan van aanpak van Wijchen. Dit PVA wil gezondheidsachterstanden verkleinen en beoogt dat de fysieke en sociale omgeving aantrekkelijk is en bijdraagt aan gezond leven. Een buurttuin past ook in de richting die Wijchen heeft bepaald voor de toekomst in het Strategisch Kompas Wijchen 2035: een sterke, gezonde en sociale samenleving, waarin sterker wordt ingezet op preventie op wijkniveau, vanuit de bewoners.

4.3

Probleemstelling en doelstelling

Beschrijf de doelstelling en vraag- of taakstelling. Let daarbij op helderheid, reikwijdte en originaliteit.

Probleemstelling en doelstelling:

In Wijchen Noord wonen in vergelijking met andere wijken in Wijchen relatief veel mensen met een laag inkomen en een laag opleidingsniveau[18]. Deze jaren '60 wijk kent een grote diversiteit aan bewoners zoals ouderen (deels in woonzorgcentrum de Elsthof), alleenstaanden en gezinnen (met migratieachtergrond). Veel tuinen zijn klein en versteend en de omgeving om de huizen nodigt niet uit om naar buiten te gaan, ook door gebrek aan bankjes/rustplekken met schaduw (voor ouderen). De belangrijkste gezondheidsrisico's bij volwassenen en kinderen in Wijchen Noord zijn overgewicht, eenzaamheid, depressie en psychosociale problemen[18]. Op de lange termijn geven deze risico's ook een verhoogde kans op kanker, cardiovasculaire ziekten en psychiatrische problemen en dragen zo bij aan gezondheidsverschillen. Er zijn echter studies die laten zien dat sociaaleconomische gezondheidsverschillen kleiner zijn in groenere buurten dan in minder groene buurten en er is steeds meer wetenschappelijk bewijs dat groen in de buurt een positief effect heeft op gezondheid en welzijn van bewoners [4,23].

In het najaar van 2022 is het idee van een buurttuin in Wijchen Noord gaan leven bij buurtbewoner/huisarts/onderzoeker Heleen Kruijper tijdens een door de gemeente Wijchen georganiseerd preventiecafé. Een buurttuin kan op een integrale wijze bijdragen aan gezondheid door meer sociale interactie tussen bewoners, meer lichaamsbeweging, meer ontspanning en gezond betaalbaar voedsel. Daarnaast kan lokale voedselproductie de ecologische voetafdruk verminderen en het contact met natuur van bewoners bevorderen. Een haalbaarheidsonderzoek is uitgevoerd door studenten van Wageningen Universiteit [2]. Uit hun gesprekken met bewoners kwam naar voren dat er interesse was voor activiteiten voor meer sociale cohesie in de buurt. Een buurttuin werd hiervoor als mogelijkheid gezien, met activiteiten voor het verbinden van ouderen en kinderen en voor kinderen om van te leren. Uit hun interviews met andere buurttuin initiatieven kwam naar voren dat een actieve beheerder essentieel is om bewoners betrokken te houden in een buurttuin. Een actieve beheerder werd gevonden in buurtbewoner Anne van Antwerpen, die al jaren een educatief voedselbos bij basisschool de Buizerd beheert. Deze plek biedt de mogelijkheid voor uitbreiding tot een groenten- en kruidentuin waaraan meer bewoners kunnen deelnemen. Het plan 'buurttuin Buizerdstraat' dat buurtbewoners en basisschool ouders Anne en Heleen samen schreven en presenteerden, vond enthousiasme bij de gemeente Wijchen vanuit zowel het fysieke als het gezondheidsdomein. Het initiatief voor deze subsidieaanvraag kwam dan ook vanuit de gemeente. Bij de gemeente Wijchen en de gemeente Druten leven vragen m.b.t. hoe een gemeente buurttuin bewonersinitiatieven kan ondersteunen in verschillende ontwikkelingsfasen (van idee tot beheer); wat verwachtingen zijn van bewoners en op welke manieren je hier als gemeente mee om kan gaan. De gemeente en de initiatiefnemers hebben ook de vraag op welke wijze het beheer van de buurttuin en organisatie van sociale activiteiten structureel geborgd kan worden. Daarnaast is nog onvoldoende duidelijk wat bewoners in een meer kwetsbare situatie nodig hebben en aantrekkelijk vinden in de fysieke tuinrichting en het activiteitenprogramma om mee te kunnen en willen blijven deelnemen.

Doel:

Het ontwikkelen en borgen van Buurttuin Buizerdstraat met en door bewoners en de gemeente Wijchen en samen leren op welke manieren de gemeente dit bewonersinitiatief kan ondersteunen. Dit om bij te dragen aan een gezonde leefomgeving, in het bijzonder met en voor bewoners in meer kwetsbare situaties.

Doelstellingen van dit project zijn:

- a) een organisatorisch geborgde, fysiek ingerichte buurttuin met activiteiten voor en door bewoners
- b) inzicht in de wensen en mogelijkheden van bewoners in meer kwetsbare situaties en
- c) een roadmap voor gemeenten over het ondersteunen van buurttuin bewonersinitiatieven

4.4 Plan van aanpak

- Beschrijf hoe het plan van aanpak aansluit op de geformuleerde doelstellingen.
- Beschrijf hoe kennis of maatregelen worden toegepast
- Beschrijf eventueel de gekozen methoden en analyses, inclusief theoretische en/of empirische onderbouwing.

Plan van aanpak:

Hieronder wordt de aanpak beschreven van de drie projectdoelstellingen: realisatie van buurttuin Buizerdstraat, inzichten in wensen van bewoners en een roadmap voor gemeenten. Deze omschrijving sluit aan op de projectplanning 2024-2025 (bijlage).

a) Realisatie Buurttuin (fysiek ingericht, met activiteiten voor en door bewoners, organisatorisch geborgd)

De realisatie van een buurttuin, als onderdeel van een gezonde leefomgeving, vraagt om aandacht voor hardware, software en orgware (BVO-model) [3]. Hardware betreft de fysieke inrichting van de buurttuin, software de activiteiten m.b.t. de buurttuin en orgware betreft het proces van ontwikkelen en samenwerken om de fysieke inrichting en activiteiten te realiseren en ook financieel te borgen.

Het project wordt in de eerste maanden afgetrapt met een projectgroepbijeenkomst. Ook zoekt de projectleider Anne van Antwerpen (tevens initiatiefnemer, buurtbewoner en basisschool ouder) afstemming en samenwerking met nog niet betrokken professionals en vrijwilligers van organisaties in de wijk, gemeente en regio. Buurtbewoners worden betrokken via persoonlijke relaties, sociale en lokale media, huis-aan-huis flyers, het buurthuisprikbord, participatief actieonderzoek (zie doelstelling b) en er wordt een informatiebijeenkomst georganiseerd in het buurthuis. Met enthousiaste buurtbewoners wordt een tuinwerkgroep gevormd. Deze tuinwerkgroep en de kennishouders uit de projectgroep gaan het ontwerp van de buurttuin en het activiteitenprogramma (incl. communicatie) verder vormgeven.

De projectgroepleden brengen hun kennis in over: locatie, regels, beheer door bewoners en gemeente, schoolmoestuininrichting en gezonde voeding activiteiten, inrichting van een beweegvriendelijke buitenruimte, betrekken van inwoners met weinig geld en hun netwerk van professionals in gezondheid, sport, welzijn en zorg in de gemeente. Ook de volgende kennis wordt toegepast: ervaringen van andere buurttuinen[2], praktijkvoorbeelden waar groen bijdraagt aan een gezonde leefomgeving op buurt-/straatniveau[5] toegankelijkheidseisen aan buurtparken[6], 27 ontwerpprincipes en werkzame elementen voor een beweegvriendelijke omgeving[7,13] en kennis over de wensen en mogelijkheden van bewoners (zie b). De projectleider voert naast haar projectleiderschap ook een groeneducatieprogramma uit met basisschoolkinderen van de Buizerd. Hierbij vraagt ze kinderen naar hun wensen voor tuinontwerp en activiteiten, die ze ook inbrengt in bijeenkomsten.

In het plantseizoen (omstreeks okt/nov 2024) willen we starten met het planten van de bomen en vaste planten. In februari/maart 2025 volgt dan de inrichting van de tuin: hekwerk, bakken, meubilair en in april de officiële opening. Bij al deze mijlpalen worden buurtbewoners en de school actief betrokken door gezamenlijk bloembollen te planten, boomplantdagen, samentuindagen met koffie en thee en uiteraard een feestelijke opening (in april 2025).

Gedurende de projectperiode organiseert de projectleider regelmatig bijeenkomsten van de projectgroep en de tuinwerkgroep. Kennis en kunde van de leden, van betrokken organisaties, gedocumenteerde kennis en onderzoeksresultaten (doelstelling b en c) en observaties over de stand van zaken worden ingebracht, besproken en meegenomen in een gezamenlijke visie, beslissingen, plannen, uitvoering, beheer en kennisproducten. We monitoren en evalueren al doende in Observe-Reflect-Plan-Act leercyclus [12]. Mogelijkheden voor borging van tuinbeheer en de trekkersrol na het einde van de subsidieperiode zullen vanaf het begin een terugkerend agendapunt zijn in project- en tuinwerkgroepbijeenkomsten en in de gesprekken met

samenwerkingspartners in de wijk. Er zal van begin af aan gezocht worden naar andere financiering, bijvoorbeeld: sponsorloop door de school, inzamelingsacties, sponsoring door bedrijven en andere subsidies, voor stap voor stap uitbreiding van de buurttuin, het activiteitenprogramma en het aantal betrokken bewoners. Eventueel wordt onderzocht of de betaalde taken van projectgroepleden waar nodig geborgd kunnen worden binnen takenpakketten van professionals en vrijwillige tuinwerkgroepleden.

b) Inzicht wensen en betrekken bewoners

Recent onderzoek toonde aan dat bewonersparticipatie helpt om groen beter te laten passen bij bewoners, waardoor het groen meer wordt gebruikt [4]. En als meer mensen de buitenruimte gebruiken, dan leidt dat tot positievere gevoelens van sociale veiligheid, waardoor vervolgens weer meer mensen de buitenruimte gebruiken[13]. Om de mogelijkheden en wensen van kwetsbare bewoners van Wijchen Noord te inventariseren in relatie tot het gebruiken van de buurttuin en om hen bij de buurttuin te betrekken, willen we de volgende hoofdvragen beantwoorden middels participatief actie onderzoek: Op welke manier willen en kunnen bewoners (in kwetsbare situaties) deelnemen aan een buurttuin? Op welke manier kan een buurttuin volgens bewoners bijdragen aan hun gezondheid?

Ter voorbereiding van interviewvragen voor bewoners wordt een literatuur- en documentstudie uitgevoerd m.b.t. de hoofdvragen. De volgende kennis wordt hierbij toegepast: criteria voor effectieve bewonersparticipatie bij de inrichting van een gezonde leefomgeving [8] ideeën van kwetsbare ouders over gezondheid en een gezonde leefomgeving voor gezinnen in Noord Wijchen [1] factsheet GroenDichterbij voor kwetsbare ouderen [8] en technieken voor participatief leren en actie met bewoners die zichzelf wellicht niet zien als iemand met kennis en/of de mogelijkheid om een betekenisvolle bijdrage te kunnen leveren [1,10,11].

Er zullen twee focusgroep interviews met het Gezinspanel en zo nodig verdiepende interviews met gezinnen (met een migratieachtergrond) plaatsvinden. Het Gezinspanel Wijchen bestaat uit ca. 10 ouders met weinig geld in Wijchen, die met hun kennis organisaties adviseren in bijeenkomsten die begeleid worden vanuit AMPHI IGB/Radboudumc[21]. Er zullen ook een focusgroeptbijeenkomst en interviews plaatsvinden met ouderen uit De Elsthoef. Zo willen we kwetsbare bewoners in Wijchen Noord actief betrekken bij de ontwikkeling van de buurttuin. In de interviews met deze bewoners zullen we hen een aantal vragen voorleggen en op basis hiervan open in gesprek gaan. Hierbij zullen we ook voorbeelden voorleggen, zoals het eerste fysieke ontwerp van de tuin en beoogde activiteiten, bijvoorbeeld het idee dat ouderen hun groenafval komen bij dragen aan de composthoop in de buurttuin. Bij een positieve reactie kan dan doorggevraagd worden naar wat hiervoor nodig zou zijn (kenmerken toegangsweg? bankje met schaduw?).

De volgende onderzoekers werken samen aan het verzamelen en delen van deze kennis. PhD Heleen Kruij (initiatiefnemer en tevens huisarts in Wijchen, buurtbewoner en basisschool Buizerd ouder) en Gerda Wink (zij deed participatief actie onderzoek in een gezondheidsproject met kwetsbare gezinnen in Wijchen Noord van 2015-2020). Beide onderzoekers zijn projectgroep lid en Heleen is ook tuinwerkgroep lid. Zij delen hun onderzoeksbevindingen in deze groepen, zodat in de ontwikkeling van de buurttuin kan worden aangesloten bij de wensen en mogelijkheden van kwetsbare inwoners. Bevindingen en de participatieve werkwijze worden beschreven in een wetenschappelijke publicatie (publicatie verwacht na de projectperiode) en gedurende de projectperiode gedeeld met geïnteresseerden in de regio.

c) Roadmap voor gemeenten over het ondersteunen van buurttuin bewonersinitiatieven

Tijdens de beleidsontwikkeling m.b.t. de buurttuin (van idee tot beheer en borging) wordt al doende geleerd over wensen en verwachtingen van bewoners en hoe de gemeente hier mee om kan gaan. De procesbegeleider/onderzoeker faciliteert het leerproces in de projectgroep bijeenkomsten met bewoners, gemeenten en andere leden, door hierin vragen te stellen en ervaringen en lessen te beschrijven. Ook voert zij regelmatig gesprekken met de betrokkenen bij de gemeente Wijchen en Druten vanuit verschillende domeinen (groenbeheer, gezondheid, subsidieadvies), met de buurttuin initiatiefnemers in Wijchen en met buurttuin initiatiefnemers in de gemeente Druten. Voor de voorbereiding van vragen wordt kennis toegepast van de expert gezonde leefomgeving / gemeentelijke processen (onderzoeker Kristine Mourits) en over fasen in een beleidsontwikkelingsproces[20]. Verslagen van bijeenkomsten en van gesprekken worden geanalyseerd. Met deze kennis wordt een roadmap voor andere gemeenten ontwikkeld met lessen en ervaringen in de verschillende fasen in het gezamenlijke ontwikkelproces. De roadmap wordt grafisch vormgegeven. De roadmap wordt aangekondigd en gedeeld met andere gemeenten aan het einde van en ook na afloop van het project door de projectgroepleden, in het bijzonder in de netwerken van de adviseurs van GSF en de GGD, die werkzaam zijn in vele gemeenten in de regio Gelderland. (Zie 4.7).

Opmerkingen over toegang tot data.

- De GGD is samenwerkingspartner in dit project en kan desgevraagd toegang geven tot kwantitatieve gezondheidsmonitordata.
- De onderzoekers in dit project verzamelen kwalitatieve data die nog niet beschikbaar is.
- Kwalitatieve data bevat vaak identificerende informatie en kan daarom waarschijnlijk niet beschikbaar worden gesteld.

4.5 Haalbaarheid

Maak aannemelijk dat het doel van de subsidieaanvraag binnen de gestelde tijd wordt bereikt met de beschikbare expertise, menskracht, faciliteiten en middelen. Schets hierbij kansen en belemmeringen en hoe u die laatste wilt ondervangen. Geef een duidelijke planning, waarbij u er rekening mee houdt dat het project circa 2 maanden na honorering en uiterlijk 1 juli 2024 van start gaat.

Haalbaarheid:

De kracht van deze subsidieaanvraag is dat het startpunt een buurttuininitiatief van een huisarts en bewoners is. Dit initiatief heeft steun gevonden van de gemeente en van diverse vrijwilligers en professionals met de nodige kennis en kunde om de buurttuin te ontwikkelen en hierin samen te leren. De projectgroepleden hebben samen expertise en ervaring in: het opzetten, inrichten, beplanten en onderhouden van een tuin en hierin leerlingen/studenten/ bewoners te begeleiden, het organiseren van activiteiten, het onderzoeken van mogelijkheden voor structurele organisatie en vinden van financiering, het doen van participatief onderzoek met bewoners in kwetsbare situaties[1], het onderzoeken en begeleiden van gemeentelijke processen m.b.t. een gezonde leefomgeving en ook het beschrijven van stappen in een samenwerkingsproces met inwoners en andere belanghebbenden[12].

Op het moment van schrijven van deze aanvraag inventariseert de gemeente middels een vragenlijst of er evt. nog belemmeringen binnen de gemeente zijn voor de realisatie van de buurttuin (bijvoorbeeld i.v.m. omgevingvergunningen en m.b.t. gewenste water en electra faciliteiten), maar de gemeente streeft naar een ondertekende intentieverklaring, waarin de partners en de gemeente aangeven positief tegenover het initiatief te staan, begin 2024.

Het initiatief is al door veel organisaties en bewoners met enthousiasme ontvangen, maar dat biedt nog geen garantie dat genoeg bewoners deel gaan nemen aan de tuinwerkgroep en aan de activiteiten die georganiseerd worden in de tuin. Op basis van ervaringen van eerder participatief onderzoek met bewoners (in kwetsbare situaties) in Wijchen Noord[1], verwachten we echter dat we activiteiten kunnen laten aansluiten bij de wensen van bewoners en dat zij actief zullen deelnemen aan de realisatie van activiteiten in de tuinwerkgroep. Zo namen bewoners die deelnamen aan het onderzoek ook actief deel aan een werkgroep die speeltuin Weijckpark realiseerde.

Om de wensen en mogelijkheden van de diverse betrokkenen zoveel mogelijk in overeenstemming te brengen en houden, vindt regelmatig overleg plaats in projectgroep en tuinwerkgroeptbijeenkomsten en wordt ook afstemming gezocht met professionals en vrijwilligers die een rol kunnen spelen, zoals Stichting Weijckpark, de leefbaarheid vereniging (fysieke omgeving) en de wijkvereniging (sociale activiteiten) in Wijchen Noord, het leefstijlcentrum

Wijchen Gezond, MeerVoormekaar (Welzijnsorganisatie) en de provinciale leefbaarheid alliantie. In de bijeenkomsten en gesprekken zal vanaf het begin van dit project aandacht zijn voor mogelijkheden om de buurttuin en activiteiten hierin te continueren, ook na afloop van deze subsidieperiode.

4.6 Samenwerking

- Beschrijf duidelijk alle samenwerkingspartners, hun rollen, taken en verantwoordelijkheden. Ook in de planning en fasering zijn deze rollen, taken en verantwoordelijkheden per partner concreet beschreven. Als er een (onafhankelijke) procesbegeleider is omschrijft u wie dit is en globaal hoe deze rol wordt ingevuld.
- Beschrijf welke lagen (bestuur, beleid en uitvoering) van de gemeenten en hoe het fysieke en het sociale en/of gezondheidsdomein betrokken zijn.
- Wanneer er geen GGD is aangesloten dient duidelijk te worden toegelicht hoe de bijdrage van het gezondheidsdomein is geborgd bij de aanvraag.
- Relevante samenwerkingspartners hebben een rol en/of zijn aangesloten bij het project. Denk hierbij aan stakeholders uit praktijk, beleid, onderwijs en/of onderzoek.
- Licht toe welke bewoners(groepen) actief betrokken zijn bij de opzet en uitvoering van uw project en/of deel zijn van de projectgroep.

Samenwerking:

Gemeente Wijchen is hoofdaanvrager en daarmee eindverantwoordelijk voor proces en financiën. De beleidsadviseur gezondheid en preventie neemt deel in de ca. 10 projectgroep bijeenkomsten en aan gesprekken met de procesbegeleider. Vanuit het fysieke domein kwam het idee voor deze subsidieaanvraag en neemt een adviseur en/of een beheerder groen deel aan de projectgroep (afhankelijk van geagendeerde onderwerpen) en aan gesprekken met de procesbegeleider.

Gemeente Druten sluit ook aan in de projectgroep om mee te leren. Hiertoe heeft de procesbegeleider ook gesprekken met de betrokken gemeente medewerker en met bewoners van buurttuin initiatieven in deze gemeente.

GGD Gelderland-Zuid sluit aan als projectgroeplid en adviseert evt. de tuinwerkgroep. Hun rol is het brengen en mee ontwikkelen van kennis, en het borgen en delen hiervan met gemeenten in de regio, maar ook in regionale en landelijke netwerken. Zij hebben kennis over het inrichten van een schoolmoestuin en gezonde voeding activiteiten. Ook kennen zij de gezondheidsmonitor data van Wijchen en professionals die werken aan gezondheidsbevordering in Wijchen.

AvA (ZZP) is projectleider en verantwoordelijk voor doelstelling a: realisatie van de buurttuin. Zij organiseert de bijeenkomsten van de projectgroep en de tuinwerkgroep. Zij trekt het vormgeven en uitvoeren van het fysieke tuinontwerp en activiteitenprogramma incl. communicatie en het organiseren van borging hiervan. Hierin zoekt zij afstemming en samenwerking met (andere) professionals en vrijwilligers. Zij doet budgetbeheer en is contactpersoon van ZonMw. Naast het projectleiderschap geeft zij vanuit basisschool de Buizerd groeneducatie aan leerlingen. Zij is mede-initiatiefnemer en kent veel buurtbewoners, inclusief ouderen.

Academische werkplaats Public Health AMPHI Integraal Gezondheidsbeleid, IGB is verantwoordelijk voor doelstelling b en c. Zij leveren een procesbegeleider/onderzoeker met ervaring in het samenwerken met bewoners en met professionals en vrijwilligers in het gezondheids-, sociale en fysieke domein in Wijchen. Ze passen hun kennis over een gezonde leefomgeving en gemeentelijke processen toe en ontwikkelen de roadmap. Ook doen zij participatief onderzoek met inwoners in kwetsbare situaties, o.a. met het Gezinspanel Wijchen van ouders met weinig geld. Zij zijn projectgroeplid en de PhD (en initiatiefnemer, huisarts en buurtbewoner) is ook tuinwerkgroeplid.

Stichting Wijchen Gezond is een netwerk van professionals en inwoners. Gemeente Wijchen beschikt het door ZonMw toegekende bedrag deels als subsidie aan de stichting. Een bestuurslid neemt deel aan de projectgroep bijeenkomsten en kan hierin haar expertise inbrengen m.b.t. het plaatsen van bankjes.

Gelderse Sport Federatie (GSF) is projectgroeplid en heeft hierin een rol in het brengen, toepassen, mee ontwikkelen, borgen en delen van kennis met gemeenten in de regio en landelijk. Expertise: beweegvriendelijke buitenruimte ook voor ouderen en betrekken buurtsportcoach.

Sfeer van Willems is een pluktuin in Wijchen. Zij adviseren over de infrastructuur, materialen, beplanting en tuinonderhoud. De oprichter zal deelnemen aan de projectgroep en tuinwerkgroep afhankelijk van de agenda. In de toekomst kan hij bewoners een cursus moestuinieren geven. En als Pro-college docent kan hij uren met studenten in de buurttuin plannen voor onderhoud.

Yuverta MBO Nijmegen is een groenopleiding. Hun studenten gaan, gedurende een project TopTuin van 3 maanden, meewerken aan het opzetten van de buurttuin. Hierbij worden ze begeleid door een professionele hovenier om op vaktechnisch gebied/bedrijfsmatig te leren en risico's af te dekken. Daarnaast voeren studenten onderzoek uit naar de bodemkwaliteit.

Basisschool de Buizerd is een medegebruiker van de buurttuin. Gedurende het project stemt de projectleider plannen en activiteiten af met de school. Daarnaast wordt vanuit de school een groen educatieprogramma ontwikkeld dat na realisatie van de tui

4.7 Kennisoverdracht, Implementatie en bestendinging

- Maak duidelijk op welke wijze de toepassing van de praktijkgerichte kennis in de praktijk/organisatie(s) wordt geborgd.
- Neem een duidelijke communicatie- en implementatiestrategie op waarvan de onderdelen en/of fasen concreet worden beschreven. Belangrijk daarbij is dat het project een zichtbaar eindproduct oplevert in de vorm van een (communicatie) product dat kan worden verspreid via passende kanalen (media, beleid, praktijk, opleiding).
- Beschrijf hoe de relevante groepen in een vroeg stadium in kennis stelt van uw project en de (tussentijdse) resultaten en beschrijf hoe en in welke fase u hen bij het project betreft. Hieruit blijkt dat u gericht bent op het ondersteunen van lokale en regionale beleidsontwikkelaars, uitvoerders en/of beslissers uit het ruimtelijk, gezondheids- en sociaal domein zodat zij gezondheid vanzelfsprekend mee kunnen gaan wegen bij het ontwerp, de inrichting en het beheer van de leefomgeving.
- Benoem de activiteiten inclusief de te gebruiken communicatie middelen en kanalen. Geef ook aan in welke fase van het project u deze denkt uit te voeren en welke andere partijen, naast u, daarbij een actieve rol spelen.

Kennisoverdracht, Implementatie en bestendiging:

Zoals ook beschreven in het plan van aanpak, wordt praktijkgerichte kennis over een gezonde leefomgeving vanuit vele documenten, van diverse samenwerkingspartners en van diverse bewoners bij elkaar gebracht in projectgroep- en tuinwerkgroep bijeenkomsten. Hierin wordt deze kennis toegepast en wordt samen geleerd en dus kennis geborgd bij alle leden over het behalen van de beoogde resultaatdoelstellingen. Zij zullen deze kennis weer delen in hun contacten met diverse bewoners en professionals (in opleiding) in beleid, onderzoek en praktijk.

Voor doelstelling b en c worden concrete kennisproducten ontwikkeld.

Doelstelling b (inzicht in wensen bewoners in kwetsbare situaties) resulteert op lange termijn in wetenschappelijke publicatie van het buurttuin ontwikkelproces (met het model PRECEDE als onderlegger). Publicatie zal na afloop van de projectperiode zijn, als onderdeel van het promotietraject van de onderzoeker. De werkwijze voor het betrekken van bewoners in kwetsbare situaties en hun wensen m.b.t. de buurttuin worden ook verwerkt in de roadmap.

Doelstelling c (roadmap voor gemeenten over het ondersteunen van het opzetten van buurttuin bewonersinitiatieven) zal resulteren in een grafisch vormgegeven roadmap als zichtbaar eindproduct. Deze roadmap willen we breed delen, om ook andere gemeenten te inspireren om buurttuin bewonersinitiatieven te ondersteunen en hierin bewoners (in een kwetsbare situatie) te betrekken en zo bij te dragen aan een veilige, gezonde omgeving. Dit is in lijn met de bedoeling van de nieuwe Omgevingswet.

De Gelderse Sport Federatie (GSF) kan de roadmap delen in hun netwerk contacten met 51 gemeenten, in hun netwerk met sport- en beweegprofessionals zoals buurtsportcoaches en met zorgprofessionals, collega's in andere provincies (Sportkracht 12), en binnen hun programma buitenruimte. Ook de GSF nieuwsbrief zal 700 lezers informeren over de roadmap (in ontwikkeling). Zowel GGD als GSF maken deel uit van een provinciaal netwerk gezonde leefomgeving, met deelnemers uit de provincie en andere GGD-en, waarin zij zullen delen.

De GGD adviseur gezonde leefomgeving kant de onderzoeksresultaten (roadmap) van het project in de volgende netwerken delen:

- Landelijk intercollegiaal overleg Omgevingswet (GGD GHOR Nederland)
- Landelijke vakgroep gezondheidsbevordering (GGD GHOR Nederland)
- Landelijke vakgroep milieu en gezondheid (GGD GHOR Nederland)
- Werkgroep groen, blauw en gezondheid (GGD GHOR Nederland)
- Klimaatactief Rivierenland (Regionale Adaptatie Strategie, RAS)
- RAS regio Rijk van Maas en Waal
- GGD GHOR kennisnet groep IZA / GALA / SPUK / WOZO
- GGD GHOR kennisnet groep platform groen, water en gezondheid
- Landelijke community of practice hitte (netwerk van Klimaatverbond Nederland waar een groot aantal gemeenten, provincies, GGD'en en andere organisaties bij aangesloten zijn)

De betrokken onderzoekers delen de roadmap in hun netwerken:

- Online presentatie in kenniscafé en delen via de website en LinkedIn van AMPHI IGB
- Radboud UMC netwerk huisartsenpraktijken
- Academische werkplaats 'Impuls: participatie en maatschappelijke zorg'
- UKON-Welbevinden, deelprogramma van het onderzoeksprogramma Ouderenzorg en langdurige zorg

Gemeente Wijchen deelt de roadmap in:

- Gemeenten Samen Gezond, dit is een samenwerking tussen ZonMw (subsidieverstrekker), GGD Gelderland-Zuid, Academische werkplaats AMPHI, JOGG, Pharos, Bedefit en de Gemeenten Wijchen, Druten, Beuningen, Buren en Neder-Betuwe.

Ook zal worden gedeeld in het leernetwerk vanuit RIVM (over de onderzoeksbevindingen (wensen kwetsbare bewoners en roadmap).

4.8 Overig

Overig:

1. Wink, G.; Fransen, G.; Huysman, M.; Boersma, S.; van Disseldorp, L.; van der Velden, K.; Wagemakers, A.; van den Muijsenbergh, M. 'Improving Health through Reducing Stress': Parents' Priorities in the Participatory Development of a Multilevel Family Health Programme in a Low-Income Neighbourhood in The Netherlands. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 2021, 18, 8145. <https://doi.org/10.3390/ijerph18158145>
2. Bastings, F.; Koch, H.; Lainfiesta Rueda, X.; De Rooij, A. en L. Wang (2023) "Growing Together: Evaluating the viability of a community garden in Wijchen Noord." Report by team of Master students of the Healthy Settings course of Wageningen University.
3. Hoyng, J. en M. van Eck (2021) Model BeweegVriendelijke Omgeving (BVO-model) (kennisbanksportenbewegen.nl)
4. PARTIGAN (2023) <https://www.wur.nl/nl/project/partigan-participatory-greening-of-arnhem-and-nijmegen-completed.htm>
5. RIVM Een gids voor samenwerking & ontwikkeling. Groen en water - Praktijkvoorbeelden | Gezonde Leefomgeving
6. Gemeente Eindhoven (2018) Handboek Toegankelijkheid, Richtlijnen voor een toegankelijke openbare ruimte, <https://www.stichtingpge.nl/wp-content/uploads/2018/04/Handboek-toegankelijkheid-01-2018-LR.pdf>
7. Cammelbeeck, C., Engbers, L.H., Kunen, M., & L'abée, D. (2014). Ontwerpprincipes voor een beweegvriendelijke omgeving. Ede: Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB). Ontwerpprincipes Beweegvriendelijke Omgeving | Gezonde Leefomgeving
8. Fast, T. en L. den Broeder (2016) Handreiking. Bewonersparticipatie bij de inrichting van een gezonde leefomgeving. 009416_97103_Bewonersparticipatie (rivm.nl)
9. Stolvoort, D. GroenDichterbij voor kwetsbare ouderen. Factsheet door gerontoloog en initiatiefnemer van generatietuin Bostel. 17_groendichterbij-kwetsbare_ouderen.pdf (ivn.nl)
10. Brún, M.O.-D.; De Brún, T.; Okonkwo, E.; Bonsenge-Bokanga, J.-S.; Silva, M.M.D.A.; Ogbebor, F.; Mierzejewska, A.; Nnadi, L.; Van Weel-Baumgarten, E.; Van Weel, C.; et al. Using Participatory Learning & Action research to access and engage with 'hard to reach' migrants in primary healthcare research. *BMC Health Serv. Res.* 2015, 16, 25. DOI 10.1186/s12913-015-1247-8
11. Brún, M.O.; De Brún, T.; O'Donnell, K.; Papadakis, M.; Saridakis, A.; Lionis, C.; Burns, N.; Dowrick, C.; Gravenhorst, K.; Spiegel, W.; et al. Material practices for meaningful engagement: An analysis of participatory learning and action research techniques for data generation and analysis in a health research partnership. *Health Expect.* 2017, 21, 159–170. DOI: 10.1111/hex.12598
12. Wink, G., Broekhuizen, N. & G. Fransen. Handboek De Ronde van ... Samen met Inwoners werken aan Gezondheid in de Wijk. GGD Gelderland-Zuid. Febr. 2021. Online handboek

13. Prins, R., Ruikes, D. en R. Hoekman (2020) Werkzame elementen van de beweegvriendelijke omgeving. Een overzicht van literatuur. Mulier Instituut, Utrecht <https://www.mulierinstituut.nl/publicaties/25597/werkzame-elementen-van-de-beweegvriendelijke-omgeving/>
14. Laan, A., Janse van Rensburg, C., Stoltenborg, D., Hoeksma, D. en J. Grit. (2014) Buurtmoestuin? Zo gedaan! Handleiding voor het opzetten van een buurtmoestuin. Wetenschapswinkel van Wageningen UR <https://edepot.wur.nl/319226>
15. Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. (2023). Grip. Het maatschappelijk belang van persoonlijke controle. WRR-rapport 108. Den Haag: WRR.
16. Handreiking voor gemeenten Praktische handreiking voor een gezonde leefomgeving | VNG
17. Venderbos, J., Hosper, K. en T. van Loenen (2023) Leefomgeving en gezondheidsverschillen (pharos.nl)
18. GGD Gelderland-Zuid, Gezondheidsmonitor Data.
19. <https://www.gezondin.nu/nieuws/van-spuk-gala-plannen-naar-implementatie/>
20. Beleidsontwikkelingsproces in vijf fasen - ATR (atr-regeldruk.nl)
21. Wink, G. en K. Bevelander (2023) Gezinspanel Wijchen - FNO (fnozorgvoorkansen.nl)
22. Balans van de Leefomgeving 2016 - Richting geven - Ruimte maken (pbl.nl)
23. IVN Hoe 'groen goed doet'.

5. Financiële gegevens

5.1 Samenvatting projectbegroting

Wij vragen u een samenvatting van uw projectbegroting in te voeren door hieronder te klikken op de link 'Voer samenvatting projectbegroting in' ('Add summary of the budget'). U komt vervolgens op een pagina terecht met verschillende tabbladen, waar u alle kostenposten kunt invoeren. Per tabblad kunt u opslaan. Wilt u tussentijds opslaan? Dit kan via de knop 'Sluiten en tijdelijk opslaan' ('Close and temporarily save') in het tabblad 'Overzicht' ('Overview').

Reserveer minimaal 5% van uw projectbudget voor communicatie en implementatie. Neem dit op in de begroting bij de uitgewerkte subsidieaanvraag.
Reserveer maximaal 25% van uw projectbudget voor kennisontwikkeling/onderzoek. Deze activiteit is optioneel.
Reserveer maximaal 25% van uw projectbudget voor kleinschalige ruimtelijke ingrepen/realisaties. Deze activiteit is optioneel.

Wanneer u klaar bent en alle kostenposten op de verschillende tabbladen heeft ingevuld, moet u de samenvatting definitief indienen. Dit doet u door te klikken op de knop 'Definitief indienen begroting' ('Submit final budget') bij het tabblad 'Overzicht' ('Overview'). De samenvatting van uw projectbegroting is daarna niet meer aan te passen.

Klik hier om de samenvatting van uw projectbegroting in te vullen of aan te passen:					
Staat hier het totaalbedrag dat u bij ZonMw aanvraagt? Aangevraagd bedrag:		€200,000.00		Yes	
Project Cost Type	Project Cost Subtype	Project Cost Description	Financial Period	Project Cost Amount	Comments
1.1 Personnel costs		Lid projectgroep, AMPHI IGB Promovendus	Tot. projectperiode/Tot. project period	€6,466.00	
1.1 Personnel costs		Lid projectgroep, GGD GZ	Tot. projectperiode/Tot. project period	€7,838.00	
1.1 Personnel costs		Lid projectgroep, Gemeente Wijchen	Tot. projectperiode/Tot. project period	€5,049.00	
1.1 Personnel costs		Lid projectgroep, AMPHI IGB Postdoc	Tot. projectperiode/Tot. project period	€38,074.00	
1.1 Personnel costs		Lid projectgroep, AMPHI IGB Postdoc	Tot. projectperiode/Tot. project period	€2,929.00	
1.1 Personnel costs		Basisschool de Buizerd, deelname aan relevante projectgroep/afstemmingsoverleggen	Tot. projectperiode/Tot. project period	€960.00	
1.1 Personnel costs		Lid projectgroep, Gemeente Druten	Tot. projectperiode/Tot. project period	€1,683.00	
1.1 Personnel costs		Lid projectgroep Projectleider/kwartiermaker Buurttuin en dagelijks beheer	Tot. projectperiode/Tot. project period	€54,080.00	
1.1 Personnel costs		Lid projectgroep ontwerp en advies Sfeer van Willems	Tot. projectperiode/Tot. project period	€2,420.00	
1.1 Personnel costs		Lid projectgroep Stichting Wijchen gezond	Tot. projectperiode/Tot. project period	€2,400.00	
1.1 Personnel costs		Lid projectgroep GSF Advies en communicatie roadmap Gelderse Sport Federatie	Tot. projectperiode/Tot. project period	€3,963.00	
1.2 Material costs		Overkapping voor	Tot. projectperiode/Tot.	€15,000.00	

		buurttafel	project period		
1.2 Material costs		Waterpompen 3x	Tot. projectperiode/Tot. project period	€7,500.00	
1.2 Material costs		Kastanje schapenhekwerk rondom buurttuin incl palen en beslag 210 m	Tot. projectperiode/Tot. project period	€7,000.00	
1.2 Material costs		Compost, houtsnippers en teeltaarde voor tuin 2400 m2	Tot. projectperiode/Tot. project period	€7,500.00	
1.2 Material costs		Elektra in de tuin	Tot. projectperiode/Tot. project period	€2,250.00	
1.2 Material costs		3 bankjes langs de wandelroute	Tot. projectperiode/Tot. project period	€750.00	
1.2 Material costs		22 verhoogde bakken van kastanjehout voor schoolmoestuin en tuintjes ouderen	Tot. projectperiode/Tot. project period	€10,000.00	
1.4 Implementation costs		Hovenier aanleg infrastructuur tuin ,plaatsen meubilair ,4 personen een volle maand mee bezig, praktijkbegeleiding studenten Yuverta	Tot. projectperiode/Tot. project period	€19,328.00	
1.4 Implementation costs		Activiteitenbudget 200 eur per maand, zaalhuur, koffie/thee, flyers, advertenties, feestelijke opening	Tot. projectperiode/Tot. project period	€2,400.00	
1.5 Other costs		Grafisch vormgeven roadmap door designer	Tot. projectperiode/Tot. project period	€1,500.00	
1.5 Other costs		Accountantskosten	Tot. projectperiode/Tot. project period	€3,500.00	

1.5 Other costs		Advies gezinspanel	Tot. projectperiode/Tot. project period	€1,950.00	
1.5 Other costs		Bodemonderzoek door Yuverta	Tot. projectperiode/Tot. project period	€500.00	
1.5 Other costs		Yuverta MBO Nijmegen, hulp in opzetten en aanleg tuin door studenten. Project TopTuin,	Tot. projectperiode/Tot. project period	€5,000.00	
2.1 Co-financing	In kind	Yuverta MBO Nijmegen, hulp in opzetten en aanleg tuin door studenten. Project TopTuin,	Tot. projectperiode/Tot. project period	-€5,000.00	
2.1 Co-financing	In kind	Lid projectgroep Stichting Wijchen gezond, 50 uur a 48 eur/uur incl.btw, bijdrage in uren	Tot. projectperiode/Tot. project period	-€2,400.00	
2.1 Co-financing	In kind	Basisschool de Buizerd, deelname aan relevante projectgroep/afstemmingsoverleggen 20 uur per jaar , bijdrage in uren	Tot. projectperiode/Tot. project period	-€960.00	
2.1 Co-financing	In kind	Gemeente Druten, als projectgroeplid deelname aan relevante projectgroep/afstemmingsoverleggen, 25 uur, bijdrage in uren	Tot. projectperiode/Tot. project period	-€1,680.00	
Total			€200,000.00		

5.2 Projectbegroting

Hieronder kunt u de gespecificeerde projectbegroting als bijlage toevoegen. Maak hierbij gebruik van het juiste begrotingsformulier. [Klik hier voor de begrotingsformulieren](#)

Hier kunt u de gespecificeerde begroting uploaden (PDF format).

begroting_getekend.pdf

5.3 Wordt er met andere partijen samengewerkt?

ZonMw stimuleert samenwerking tussen en deelname van partijen. Daarbij geldt dat geen subsidie wordt verstrekt als afspraken leiden of kunnen leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun. Wij vragen u daarom aan te geven op welke manier er wordt samengewerkt om te kunnen bepalen welke voorwaarden er aan de subsidie moeten worden gesteld. Meer informatie hierover leest u op de [ZonMw website](#).

Een Samenwerkende partij is een organisatie die een actieve rol bij de uitvoering van het project heeft. Als u aangeeft dat een samenwerkende partij aanspraak maakt op een deel van de subsidie, geef dan aan voor welk subsidiebedrag en welke projectactiviteit(en). De projectactiviteit(en) kunt u beknopt omschrijven. Als u aangeeft dat een organisatie geen aanspraak maakt op een deel van de subsidie, gaat ZonMw ervan uit dat deze organisatie deelneemt voor eigen rekening en risico.

Sponsors (organisaties die niet actief deelnemen aan de uitvoering van het project maar wel bijdragen in geld of in natura) hoeft u hier niet te vermelden.

Yes

5.4 Partijen waarmee wordt samengewerkt

Naam organisatie:	Type organisatie:*	Rechtsvorm organisatie:*	Handelsregisternummer organisatie:	Maakt aanspraak op een deel van de subsidie?*	Maakt aanspraak op subsidie in € (incl. BTW):	Soort activiteit:
Stichting Wijchen Gezond	Interest group	Foundation	62647563	No	EUR0.00	Projectgroeplid en rekeningnummer voor Buurttuin Buizerdstraat voor deel van subsidie 130.321 euro
Academische werkplaats AMPHI IGB/Radboudumc	University Medical Center	Foundation	80262783	Yes	EUR49,419.00	projectgroepeelname, onderzoek, procesbegeleiding, roadmap ontwikkelen en delen door PhD en postdoc onderzoekers en gezinspaneladvies
AvA	Other company	Sole proprietorship	per jan. 2024	Yes	EUR54,080.00	projectleider, projectgroeplid, beheer van subsidie verantwoordens bij gemeente
GGD Gelderland-Zuid	Area Health Authority (GGD)	Entity governed by public law	09212724	Yes	EUR7,838.00	projectgroeplid, kennis toepassen, mee ontwikkelen en delen
Gelderse Sport Federatie	Interest group	Foundation	09124897	Yes	EUR3,963.00	projectgroep lid, kennis toepassen, mee ontwikkelen en delen
Gemeente Druten	Government organisation	Entity governed by public law	30279480	No	EUR0.00	projectgroeplid, meelers in ondersteunen van buurttuinbewoner initiatieven
Sfeer van Willems	Other company	Partnership	76871118	Yes	EUR2,420.00	projectgroeplid, kennis toepassen over tuinontwerp
Basisschool de Buizerd	Government organisation	Foundation	41056036	No	EUR0.00	Deelname aan relevante projectgroep en afstemmingsoverleggen
Yuverta MBO Nijmegen	Post-secondary vocational education (MBO)	Foundation	27177194	Yes	EUR500.00	Bodemonderzoek. Hulp in opzetten en aanleg tuin door studenten voor eigen rekening

5.5 Bankgegevens

Het betreft hier bankgegevens van de organisatie van de bestuurlijk verantwoordelijke. De IBAN accountnaam wordt ook wel de tenaamstelling genoemd. Bankgegevens zijn voor intern gebruik, en zullen niet worden getoond aan referenten en/of commissieleden.

IBAN accountnaam: Gemeente Wijchen

IBAN:	NL88 BNGH 0285 0097 96
BIC:	BNGHNL2G

6. Bijlagen

6.1 Bijlagen	
Voeg hieronder de gevraagde bijlagen toe. De maximale bestandsgrootte is 5 mb. Bijlagen mogen niet beveiligd zijn met een wachtwoord. Let op: U kunt per gevraagd document maar 1 bijlage toevoegen. Heeft u meerdere documenten? Voeg deze dan eerst samen tot 1 document.	
Figuren en tabellen:	Bijlage_Project_planning_en_inspiratieplaat_buurttuin_Buizerdstraat.PDF
Letter of commitment:	Bijlage_Letters_of_Commitment_en_AMPHI_IGB_Radboudumc_begroting-gecomprimeerd.pdf
Verklaring akkoord uitgewerkte aanvragen: De 'Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag' dient ondertekend te worden door de bestuurlijk verantwoordelijke en de hoofdaanvrager. De ondertekende verklaring kan hier direct toegevoegd worden of uiterlijk één week na indiening per mail naar het betreffende programmasecretariaat gestuurd worden.	

7. Verklaringen en ondertekening

7.1

Vergunningen

U dient hier aan te geven welke vergunningen nodig zijn voor de uitvoering van het project. Voor elke benodigde vergunning dient u tevens aan te geven of deze aangevraagd is of al is verkregen.

- Onderzoek dat onder de Wet medisch-wetenschappelijk onderzoek met mensen (WMO) valt moet vooraf door een erkende METC of de CCMO worden getoetst.
- Is er een Projectvergunning Dierproeven (CCD / DEC) nodig?
- Voor het uitvoeren van bevolkingsonderzoek is in bepaalde gevallen een vergunning nodig. Dit is vastgelegd in de Wet op het bevolkingsonderzoek (Wbo).

	Status verklaring
Positief oordeel van een erkende medisch-ethische commissie (METC) of de CCMO	Not applied yet
Projectvergunning Dierproeven (CCD / DEC)	Not applicable
Een vergunning op basis van de Wet op het bevolkingsonderzoek (Wbo)	Not applicable

7.2

Verklaringen

Ik verklaar dat ik dit aanvraagformulier naar waarheid heb ingevuld.	☒ Ja
Ik ga ermee akkoord dat ZonMw mijn aanvraag verwerkt en indien van toepassing zichtbaar maakt voor referenten, commissieleden en andere partijen die noodzakelijk zijn voor de beoordeling van de aanvraag. Zie ook https://www.zonmw.nl/nl/over-zonmw/privacy .	☒ Ja
Ik zal naast de Code Biosecurity alle binnen het vakgebied geldende relevante gedragscodes en richtlijnen naleven. Voor meer informatie zie https://www.zonmw.nl/nl/subsidies/gedragscodes/ .	☒ Ja